Region Stockholm

21

Svar på skrivelse från Galina Monsalves m.fl. (S) om revidering av anvisningar avseende regionfinansierad vuxentandvård

HSN 2020-1503

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Tandvård
Simon Linnér

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-12-21

HSN 2020-1503

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Galina Monsalves m.fl. (S) om revidering av anvisningar avseende regionfinansierad vuxentandvård

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden ställer Galina Monsalves m.fl. (S) frågor gällande revidering av anvisningar avseende regionfinansierad vuxentandvård. Beslut om reviderade anvisningar togs i HSN den 25 augusti 2020 och börjar gälla den 15 januari 2021. I skrivelsen väcks en oro över att patienter i behov av tandvård får betala priset i de nya anvisningarna för oegentligheter och regionens skyldigheter i uppföljningsarbetet.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Galina Monsalves (S) m.fl.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Skrivelsen anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Sedan den 1 januari 1999 har regionerna ansvar för viss vuxentandvård. Ansvaret är reglerat i tandvårdslag (1985:125) och tandvårdsförordning (1998:1338).

Den vuxentandvård som regionen ansvarar för är uppsökande verksamhet, nödvändig tandvård, tandvård som ett led i en sjukdomsbehandling samt tandvård vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning.

De svar som presenteras i detta tjänsteutlåtande avser nödvändig tandvård.

År 2019 nåddes 98 procent[1] av de berättigade i Stockholms län av nödvändig tandvård. Det är högst nationellt sett och innebär att de berättigade i mycket hög utsträckning får tillgång till tandvård. Den nödvändiga tandvården bedrivs av ca 470 tandvårdsvårdgivare, varav 60 procent sker mobilt och 40 procent på fast tandvårdsmottagning/klinik. Mobil tandvård utförs år 2020 av ca 30 tandvårdsvårdgivare på SÄBO, EGBO och på LSS boenden. Vid mobil tandvård behandlas den berättigade liggande/sittande i sin säng eller sittandes på en stol.

Överväganden
I skrivelsen väcks en oro över att patienter i behov av tandvård får betala priset i de nya anvisningarna för oegentligheter och regionens skyldigheter i uppföljningsarbetet. I skrivelsen ställs fyra frågor.

- *Hur garanterar Region Stockholm att de invånare i regionen som bor på särskilda boenden och LSS-boenden får en god tandvård med kvalité inom nödvändig tandvård?*

Tandvårdsenheten (TVE) vid hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) granskar kontinuerligt den tandvård som regionen finansierar. Granskningen syftar till att säkerställa att offentliga medel används på ett korrekt sätt men också att tandvård till aktuell patientgrupp bedrivs på ett patentsäkert sätt med god kvalitet. Som ett resultat av de granskningar som förvaltningen gör har man kunnat konstatera att den nödvändiga tandvård som bedrivs i mobil form inte alltid utförs på ett patientsäkert sätt och med god kvalitet. Avancerade behandlingarna är mer lämpliga att utföra på en fast tandvårdsmottagning/klinik där optimala förutsättningar finns för att dessa ska kunna utföras säkert och med god kvalitet.

Den tandvård som är lämplig att utföras mobilt och som kan upprätthålla god kvalitet och bedrivas på ett patientsäkert sätt kommer däremot även fortsättningsvis kunna utföras mobilt. Detta avser undersökningar, akutbehandlingar och enklare tandvård.

För den uppsökande verksamheten och nödvändig tandvård finns sedan tidigare en överenskommelse med kommunerna. Denna överenskommelse är under revidering där också rutinen som beskriver det praktiska arbetet

[1] *Uppföljning av regionernas särskilda tandvårdsstöd år 2019, Sveriges kommuner och regioner*

uppdateras. Detta för att säkerhetsställa att arbetet följer uppdraget samt för att underlätta för utförarna inom kommun att arbeta enligt uppdraget, att identifiera och utfärda tandvårdsstödsintyg till berättigade personer.

- *Vilka avvägningar har gjorts av HSF mellan att förstärka granskningarna av denna vård och borttagande av insatser som omfattar mer avancerade tandvård?*

Förvaltningen bedömer att det inte är tillräckligt att förstärka granskningarna av denna tandvård för att komma tillrätta med de patientsäkerhetsrisker och tandvård av bristande kvalitet som har uppmärksammats vid kontinuerliga granskningar och vid den pilotstudie som TVE presenterade på tandvårdsberedningen den 19 november 2020[2]. Granskning av utförd tandvård är en bra metod att identifiera vårdgivare där patientsäkerhetsrisker föreligger samt vårdgivare som inte fakturerar enligt gällande regelverk. Granskningsfunktionen har däremot svårt att identifiera tandvård som inte når den nivå av kvalitet som säkerhetsställer en god tandvård.

Utifrån granskningen har bedömningen gjorts att det inom den mobila tandvården föreligger patientsäkerhetsrisker. Därav föreslogs att den mer avancerade tandvården fortsättningsvis ska utföras på en tandvårdsmottagning (fast klinik) och inte mobilt i syfte att stärka kvaliteten samt värna om patientsäkerheten. Detta innebär i praktiken att den tandvård som tidigare varit ersättningsberättigad inom nödvändig tandvård även fortsättningsvis kommer vara det, men att den tandvård som inte är lämplig att utföras mobilt ska utföras på en fast tandvårdsmottagning/ klinik.

- *Vilka analyser har gjorts för att belysa riskerna för att patienter hänvisas till mindre avancerad tandvård som i sin tur kan leda till sämre munhälsa och sämre generell hälsa?*

Den dagliga munvård som de berättigade behöver är av största betydelse för att upprätthålla ett gott munstatus och förebygga försämringar samt problem. Denna egenvård utförs av den berättigade själv eller där behov av assistans finns, av vård- och omsorgspersonal. Tandvård som utförs av tandvårdsvårdgivaren kan inte ersätta denna dagliga egenvård. Den

[2] Slutrapport - Pilotstudie avseende granskning av nödvändig tandvård i Stockholms län. HSN 2018-0259

tandvård som även fortsättningsvis kommer vara ersättningsberättigad inom den mobila nödvändiga tandvården innefattar fullständiga undersökningar, akutbesök samt tandvård som avser att upprätthålla ett gott munstatus i den omfattning som är möjlig ur ett kvalitets och patientsäkerhetsperspektiv. Dessa förändringar tar i beaktning de begränsningar som finns med att utföra tandvård i mobil form. Har patienten av hälso- eller andra skäl inte möjlighet att förflyttas till en tandvårdsmottagning bör allmäntillståndet vara vägledande i val av behandling, i enlighet med 9§ tandvårdsförordning (1998:1338).

- *Hur kommer hälso- och sjukvårdsförvaltningen följa upp att patienter med behov av nödvändig tandvård inte får försämrad munhälsa på grund av de reviderade anvisningarna?*

De berättigade till nödvändig tandvård har också rätt till uppsökande verksamhet vilket inkluderar erbjudande om en årlig avgiftsfri munhälsobedömning. Denna tar upp flera olika uppgifter relaterade till munstatus såsom tuggförmåga, muntorrhet, tandstatus, munhygien och behov av nödvändig tandvård. Dessa uppgifter rapporteras in till TVE och via rapporter är det möjligt att följa förändring över tid. Årliga möten med kontaktpersoner från kommunerna samt löpande avtalsuppföljningar med de tandvårdsföretag som har avtal avseende uppsökande verksamhet avhandlar och följer upp dessa uppgifter.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Lena Hanberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-12-21

Hälso- och sjukvårdsnämnden

SKRIVELSE
2020-10-20

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Om revidering av anvisningar avseende regionfinansierad vuxentandvård

Under sommaren 2020 uppdagades omfattande fusk inom vuxentandvården mer specifikt delen som berör uppsökande verksamhet, nödvändig tandvård, tandvård som ett led i en sjukdomsbehandling samt tandvård vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning. Efter en mediegranskning kunde regionen konstatera att det sammanlagt handlade om över 100 000 fakturor och en tandvård som förra året kostade Region Stockholm 233 miljoner kronor. Tandvårdsbolag fakturerade även för avlidna patienter.

På hälso- och sjukvårdsnämndens möte den 10 augusti 2020 togs beslut om revideringar av anvisningar avseende regionfinansierad vuxentandvård (HSN 2020-0203) utifrån fusket som avslöjats. I tjänsteutlåtandet står bland annat: ”Den mobila tandvården föreslås koncentreras till undersökningar, förebyggande tandvård, mindre tekniskt avancerad tandvård och akut tandvård. Den mer avancerade tandvården klinikförskjuts till fast tandvårdsmottagning där optimala förutsättningar finns för att utföra tandvård på ett patientsäkert sätt med god kvalitet. Detta förslag berör exempelvis stora permanenta lagningar, rotfyllningar och kirurgiska ingrepp som kräver operationsuppdukning.”

De nya anvisningarna för nödvändig tandvård väcker frågor och oro inom tandvårdsprofessionen för att patienterna som behöver nödvändig tandvård nu får betala priset för fusket och att regionen brustit i sin granskning av vården. I de nya anvisningarna har bland annat möjligheten att göra större lagningar eller ta bort komplicerade tänder tagits bort och endast små lagningar får göras. Detta kan påverka tuggmotståndet och försämra patientens matintag eftersom käken kan förlorar sitt naturliga tuggmotstånd. Eftersom patienter som behöver nödvändig tandvård inte har samma möjlighet att ta sig till tandläkaren betyder det att patienter som bor på särskilda boenden eller LSS-boenden inte kommer kunna få den tandvård de egentligen behöver.

Patienter som har ett omfattande omvårdnadsbehov över dygnet eller personer som omfattas av LSS-lagen och har olika funktionsnedsättningar har ofta svårare att uttrycka de individuella behoven de behöver och därför glöms eller prioriteras ofta tandhälsan bort. Tandvårdstödsintyg finns för att minska kostnaderna för tandvård men det spelar mindre roll om de nya anvisningarna inom nödvändig tandvård försvårar större lagningar eller komplicerade lagningar.

Med anledning av ovanstående vill socialdemokraterna ställa följande frågor:

- Hur garanterar Region Stockholm att de invånare i regionen som bor på särskilda boenden och LSS-boenden får en god tandvård med kvalité inom nödvändig tandvård?

- Vilka avvägningar har gjorts av HSF mellan att förstärka granskningarna av denna vård och borttagande av insatser som omfattar mer avancerade tandvård?

- Vilka analyser har gjorts för att belysa riskerna för att patienter hänvisas till mindre avancerad tandvård som i sin tur kan leda till sämre munhälsa och sämre generell hälsa?

- Hur kommer hälso- och sjukvårdsförvaltningen följa upp att patienter med behov av nödvändig tandvård inte får försämrad munhälsa på grund av de reviderade anvisningarna?

Galina Monsalves (S) m.fl.